

פתרונות בוחינה

הנפקה סוכנות
11-11-2015

A

1. תיקון חוק הירושה – עדות טירקל המליצה בין היתר לקבוע כי הסכמי ממון יהו חריג לסעיף 8 לחוק הירושה. אולם, כל עוד לא עבר התקון המוצע בכנסת, אין בו כדי להשפיע על מצב הצדדים וליתר את הדיון בשאלת תוקפו של הסכם ממון מול חוק הירושה כיום.
2. נפקות הנישואין האזרחיים – על פי פסק דין פלונית אשר ניתן לאחרונה על ידי הנשיא ברק, אין מקום להבחנה בין נישואין אזרחיים לבין נישואין כ/demo/י לעניין חוק הירושה.
3. הסכם הממון לצוואה הדדית ומשותפת (ס' 8א) – יש לבדוק האם ניתן לראותה בפרק בהסכם הממון העוסק בירושה משום צוואה הדדית ומשותפת, שכן הוא מעריך על ידי רן ורינה מתוך הסתמכות זה על צוואתו של זה. ביוון שההסכם, לרבות הפרק העוסק בירושה, אושר בבית משפט ניתן לטעון כי מדובר בצוואה בפני רשות.
4. נפקות הסכם הממון – גם אם הסכם הממן אינו בגדר צוואה, יש לבדוק האם הוא עשוי לגבור על צוואה מאוחרת במקרה של סתירה. סוגייה זו של התנגשות בין חוק יחסית ממון לבין ס' 8 לחוק הירושה טרם הוכרעה בפסקה.
5. הבית במושב – בהנחה שרינה ורן חיים בבית כבר רשות בלבד, אין הוא בכלל בעזבונו והעברתו תקבע בהתאם לתקנון האגודה השיתופית (פס"ד חיים).
6. צוואת יורש במקום יורש (ס' 41) – צוואתם של רן ורינה היא צוואת יורש במקומות יורש, כאשר הילדים הם יורש חלפי לבן הזוג, אולם ייתכן שנייתן לקרויה לתוכה תנאי מכללה לפיו מדובר גם בצוואת יורש אחר יורש על פי גישתו של השופט טירקל בפס"ד פירר. במקרה זה, יכול ההסדר לגבי הילדים גם אם הצדדים ילכו לעולמם אחד אחרי השני ולא בו זמנית.
7. מעמדו של ילד מאמץ – גיל, הבן המאמץ, יורש את הוריו המאמצים מכוח סעיף 16 לחוק הירושה.

- מעמדו של ילד שנולד מתרוממת הזרע – עניין זה, כמו התפתחויות טכנולוגיות אחרות, לא הוסדר בחוק הירושה וכן לכארה שני הילדים מדינה לא נחשים לילדיו של רן ואינם נמנים על יורשו עפ"י דין.
- .8.
- השפעה בלתי הוגנת ולקיחת חלק בעריכת צוואה (ס' 30 + 35) – יש לבדוק האם יש בדברי ידיה של רינה משום השפעה בלתי הוגנת או משום לקיחת חלק באופן אחר בעריכת הצוואה אשר עשוי להביא לביטולה.
- .9.
- צוואתה של רינה (ס' 23) – יש לבחון את כשירותה של רינה לצוות לפי סעיף 26 ולפי המבחנים שנקבעו בפסיכה לאור מצבה הנפשי. היה ורינה כשרה לעורך צוואה, יש לבחון את התקיימות תנאי המבחן האובייקטיבי – סובייקטיבי לאור העובדה שמותה של רינה נגרם כתוצאה מהתאבדות. כמו כן, יש לבדוק את תקינות היוטם של הילדים (העדים) נהנים מהצוואה.
- .10.
- צוואת שכיב מרע – הנהנה יכול להיות עד לצוואת שכיב מרע, אולם לא ברור אם לרינה הייתה גמ"ד לצוואות ואם אכן ניתן לומר שמתאבד מצוי בפני המות גם מבחינה אובייקטיבית.
- .11.
- תנאי עשה (ס' 45) – יש לבדוק האם התנאי בדבר ניתוק הקשר בין רן לבין דינה וילדיה מוסרי והאם הוא מנוגד לתקנת הציבור (פס"ד אנגלמן).
- .12.
- ההודעה לרן על ביטול הצוואה – לכארה ההודעה לא עומדת בדרישות ס' 8א' כיון שהיא אינה בכתב מה גם שהיא הגיע לאחר מותה של רינה. כמו כן, ייתכן שרינה לא כשרה לבטל את הצוואה לאור מצבה. אם ההודעה תקפה, גם צוואתו של רן בטלה על פי הסעיף.
- .13.
- ביטול הסכם הממון על ידי רן – יש לבדוק האם בית המשפט מוסמך לבטל את החלק של הסכם הממון העוסק בירושה לאחר מות אחד הצדדים. כמו כן, על פי ס' 8א רן צריך להסתלק מחלוקת בעזבונו, בהנחה שטרם חולק, על מנת לשנות את צוואתו.
- .14.
- צוואתו השנייה של רן (ס' 23) – ייתכן שניתן לראות בבקשתו של רן צוואה בכתב יד או צוואה בפני רשות, אולם ספק אם הייתה לרן גמירות דעת לצוואות מודעות לכך שהוא מבצע פעולה של ציוויו לאור העובדה שככל שעשה הוא לבקש כי תעריך צוואה.
- .15.

16. חלוקת עזבונו של רן – בהנחה שהצואוה הראשונה תקפה, רן יורש את רינה אולם לא ברור מי ירש אותו (פס"ד פיר). אם ניתן לקרוא תנאי מכך לצואוה של יורש אחר יורש, יעבור חלקה של רינה לילדה ולבן המשותף, גיל, וחלקו של רן יעבור לניל (מלבד הבית). אם הודעת הביטול של רינה תקפה והצואוה החדשה של רן תקפה, ירשו אותו גירושתו וילדיו. אם ההודעה תקפה והצואוה אינה תקפה, ירשו אותו עפ"י דין גירושתו (כידב"cit – סעיף 55) והבן המאומץ אך קיים ספק לגבי הילדים הגדולים שנולדו מתרומות זרע.

17. חלוקת עזבונה של רינה – אם הצואוה הראשונה תקפה, רן יורש את רינה אולם לא ברור מי ירש אותו (פס"ד פיר). אם ניתן לקרוא תנאי מכך לצואוה של יורש אחר יורש, יעבור חלקה של רינה לילדה ולבן המשותף, גיל. אם הודעת הביטול של רינה תקפה וצואות השכיב מרע תקפה, ירשו אותה ילידה בלבד, שכן רן לא קיים את התנאי (אלא אם התנאי בטל). אם ההודעה תקפה והצואוה אינה תקפה, ירשו אותה עפ"י דין רן, בעלה, ושלושת ילדיה.

18. שאלת שנייה – קביעתו של השופט חסין בפס"ד לישיצקי לפיה גם צואואה נתיבית הינה בגדיר צואאה הייתה מבוססת על התפיסה לפיה השפעתה של צואאה שלולת זכויות על חלוקת העזבון אינה פחותה מהשפעה של צואאה המענייקה זכויות. בפס"ד אהרון, לעומת זאת, התקבלה הנמקתו של הנשיא ברק לפיה אין דין ערכות צואאה כדי ביטול צואאה, ולכן הדרישות לצורך הביטול מחייבות יותר שכן משמעותה של פעולה זו פחותה. הגמשה זו של הדרישות לצורך ביטול צואאה אינה עולה בקנה אחד עם הרצינול העומד מאחוריו פסיקתו של השופט חסין לפיו שלילת זכויות והענקתו הין פועלות בעלות חשיבות זהה. לכן, הגם שני פסקי הדין samo דגש רב על רצון המצואוה, יתכן שתוצאת פסק הדין הייתה משתנה באופן שלא ניתן היה לתת תוקף כלשהו לתחביר עקב אי עמידתו בדרישות החוק הבסיסיות.